



Els comtes i els reis prenen el Palau

Autor: Sílvia Hinojosa

Data de publicació: 30-03-2019

La Generalitat recupera i exhibeix a la sala 'Tarongers' dotze retrats de la casa comtal de Catalunya i Aragó. La sèrie, pintada per Filippo Ariosto el 1587, ha viscut un periple abans de començar el seu retorn a Palau. 'La Vanguardia', diumenge 18 de novembre del 2018. Article de la Sílvia Hinojosa. Transcripció d'En Joan Romeu.

Jaume I el Conqueridor, Guifre el Pilós, Martí l'Humà i fins a dotze comtes i comtes- reis de Catalunya-Aragó van ser testimonis muts, divendres, de la reunió de la taula de diàleg convocada pel president Quim Torra, a la sala Tarongers del Palau de la Generalitat. Els dotze retrats, pintats a finals del segle XVI per Filippo Ariosto, formen part d'una col·lecció més àmplia que la Generalitat de Catalunya va encarregar ?i va pagar? el 1587 al pintor bolonyès. A finals d'octubre, ja restaurats, es van penjar aquestes primeres 12 teles del total de 54 de la sèrie, pendents de reparació. La sala Tarongers és, a més, l'única de Palau que conserva un paviment de ceràmica vidrada del 1608, restaurada recentment.

En realitat, per a aquests dotze retrats es tracta d'una tornada a casa. La col·lecció es va encarregar fa més de quatre-cents anys perquè presidís una sala acabada de construir a Palau, que es va dir sala dels Reis. Els quadres es van estar allà tres-cents anys. Després van viure diversos trasllats. I l'estança també va canviar de nom. A partir dels anys vint es va reanomenar com a Saló Daurat ?pel teginat del sostre? i ara es diu sala Tarradellas, i és on es fan les reunions del Govern. Sota els auspicis del cèlebre quadre de Tàpies.

Els protagonistes dels dotze retrats situats cara a cara i a mode de fris, en dos laterals de la sala Tarongers ?una de les estances nobles de Palau que donen al pati central del mateix nom?, mostren set segles d'història. Des del rei visigot Roderic (688-711) fins a Ferran I d'Antequera (1380-1416), comte de Barcelona, Rosselló, Cerdanya, Besalú, Empúries i Pallars Jussà i rei d'Aragó, València, Mallorca, Sicília i titular de Còrsega, entre d'altres títols que componen un llinatge aclaparador. Com el dels seus companys de sala, molts d'ells emparentats, a l'esquerra del

retrat de Ferran I, se situen els dels també comtes de Barcelona i reis d'Aragó Martí l'Humà (1356-1410) i el seu germà Joan I el Caçador (1387-1396), Alfons III el Benigne (1299-1336) i Pere II el Gran (1240-1285) i el seu pare, Jaume I el Conqueridor (1208-1276). Completen la galeria el comte rei Pere I el Catòlic (1177-1213) i els comtes de Barcelona Ramon Berenguer III el Gran (1082-1131), Ramon Borrell I (972-1018), Guifre el Pilós (840-897) i Bara Berà I (775-820).

Tornada a casa. A dalt, la sala Tarongers de Palau, presidida pels dotze quadres pintats per Ariosto el 1587, que s'han restaurat.

De moment, s'han restaurat 14 retrats dels 54 d'una galeria que representa la genealogia de la casa comtal de Catalunya i Aragó. En vista de les primeres teles, experts en història de l'art van descobrir que la qualitat pictòrica de la col·lecció havia estat infravalorada, assenyala l'arquitecte Júlia Roca, responsable de Patrimoni del Palau. Aquesta errònia qualificació inicial es va deure a anteriors intervencions molt invasives, afegeix, i que presentaven grans alteracions de conservació.

Entre els 54 retrats de la galeria, alguns havien estat modificats els anys posteriors a la seva execució. El 1617, el pintor Leandre Altisent va transformar el retrat de Paulo Flavio en el del rei Wamba, que és com es conserva avui. I el 1626, el pintor Joan Miquel Gallo va fer actualitzacions al retrat de Felip III.

Aquesta de Barcelona és la galeria reial més antiga d'Espanya i una de les més antigues d'Europa que es conserva gairebé íntegrament, cosa que és molt meritòria, assenyala Júlia Roca. Quan la Generalitat va encarregar a Fillippo Ariosto la part principal de la col·lecció, el pintor italià acabava de fer una sèrie de pintures equivalent a Saragossa, per a la Diputació d'Aragó, de la qual no en queda res.

Les teles de les quals 46 van ser pintades per Ariosto entre 1587 i el 1588 ?i la resta, en anys posteriors per altres pintors?, fan entre 117 cm i 118 cm d'alt per 81 cm d'ample. La col·lecció va ser al seu emplaçament inicial, el Palau de la Generalitat fins al 1908. Però amb el decret de Nova Planta (1716) el Palau s'havia convertit en seu de la reial Audiència i quan aquesta va ser traslladada al Palau de Justícia allà van anar a parar els quadres, que es van repartir en diverses estances."En aquesta etapa els van repintar tots, a l'escàner es veu un quadre a sobre d'un altre", lamenta Júlia Roca. El 1937, una ordre de la Generalitat els va incorporar al Museu d'Art de Catalunya. I després encara van anar a parar, el 1963, al Museu Militar de Montjuïc. Amb el tancament del museu, el 2009, la Generalitat va reclamar a l'Ajuntament de Barcelona la col·lecció.

El gravat mostra part de la col·lecció, a la sala dels Reis, avui sala Tarradellas.

Ara, tret dels dotze de la sala Tarongers, la resta és al Centre de restauració de Béns Mobles de Catalunya, on van entrar en un laboriós procés de documentació, avaluació de l'estat de conservació i primeres mesures de cura. El ritme de restauració és lent: un o dos per any. Però, de manera gradual, altres comtes aniran tornant a Palau.

Sílvia Hinojosa
Barcelona
Diumenge, 18 de novembre del 2018
«El Reportatge»
La Vanguardia